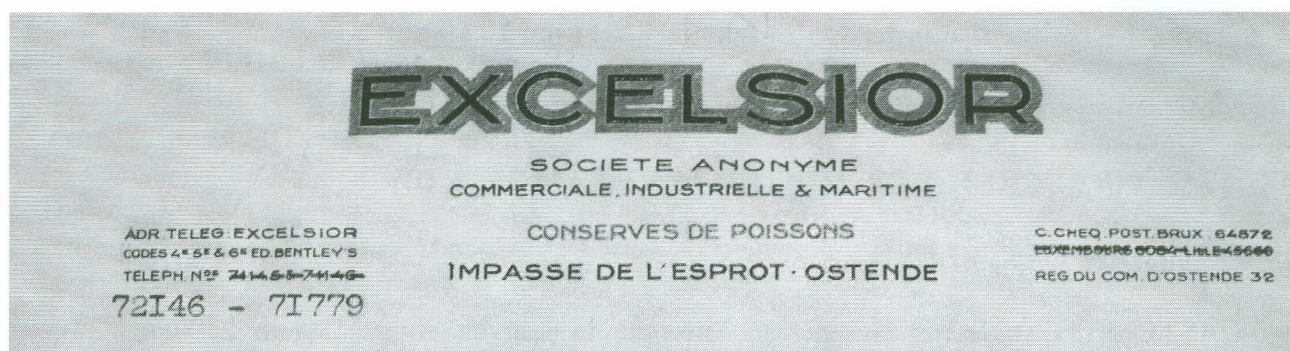

DE SPROTFABRIEK IN OOSTENDE – Een addendum

door Rudy De Clerck

In het januari-nummer 2010 van De Plate was op pagina 12 een bijdrage gewijd aan de Oostendse sprotfabriek Excelsior, de oudste en grootste visconservenfabriek ooit van België. Intussen zijn door reacties van lezers en bijkomend onderzoek een aantal elementen bijgekomen, zodat het nuttig lijkt om dat verhaal aan te vullen en te vervolledigen.

Omtrent het verdwijnen van de fabriek was in vorig artikel nog ergens enige twijfel. Nu is het zo dat na jaren van grote bloei, met soms een jaarlijkse productie van 7 miljoen sprotdoosjes, hieraan een einde kwam in 1965. De onteigening van het gehele complex werd toen door de urbanisatiedienst doorgevoerd.. Maar toch verdween de firma Excelsior helemaal niet: in 1965 werd immers gefusioneerd met de andere belangrijke visconservenfabriek in de omgeving, nl “Ostendia” in Bredene. Een totale fusie met overdracht van de administratie, alle personeel en alle materiaal en machines. Dus zonder ontslagen, wat niet altijd het geval is bij soortgelijke toestanden. Later, in 1971, kwam een nieuwe fusie, ditmaal tussen het duo Ostendia-Excelsior en de firma Globus in Denderleeuw, dus werd het nog een groter bedrijf.

Mooie foto's van de gekende Maurice Antony over de werking van de fabriek Excelsior zijn ondergebracht in het archief van het museum De Plate.. Omwille van de auteursrechten kunnen ze hier niet bijgevoegd worden. Wel staan twee foto's met personeel van de sprotfabriek uit de periode 1920 in “Oud Oostende in beeld, deel II” (André Van Caillie) onder nummer 106 (info van Vanhooren-Leemans)

Bovendien was er een mooi etiket met het handelsmerk van Excelsior, zoals hiernaast afgebeeld.. Het was toen de gewoonte dat een doosje sprot in olie een afbeelding droeg met “drie kopjes”. Excelsior had de merknaam “les trois héros”.

Wie die « helden » waren is mij niet bekend. Een ander bekend merk in die tijd was b.v. van de firma Carbonez uit Nieuwpoort en die hadden als merknaam “les trois pacificateurs”. Op een bepaald ogenblik waren er in onze kontreien niet minder dan negen sprotfabrieken werkzaam, telkens met de drie hoofden als merknaam!

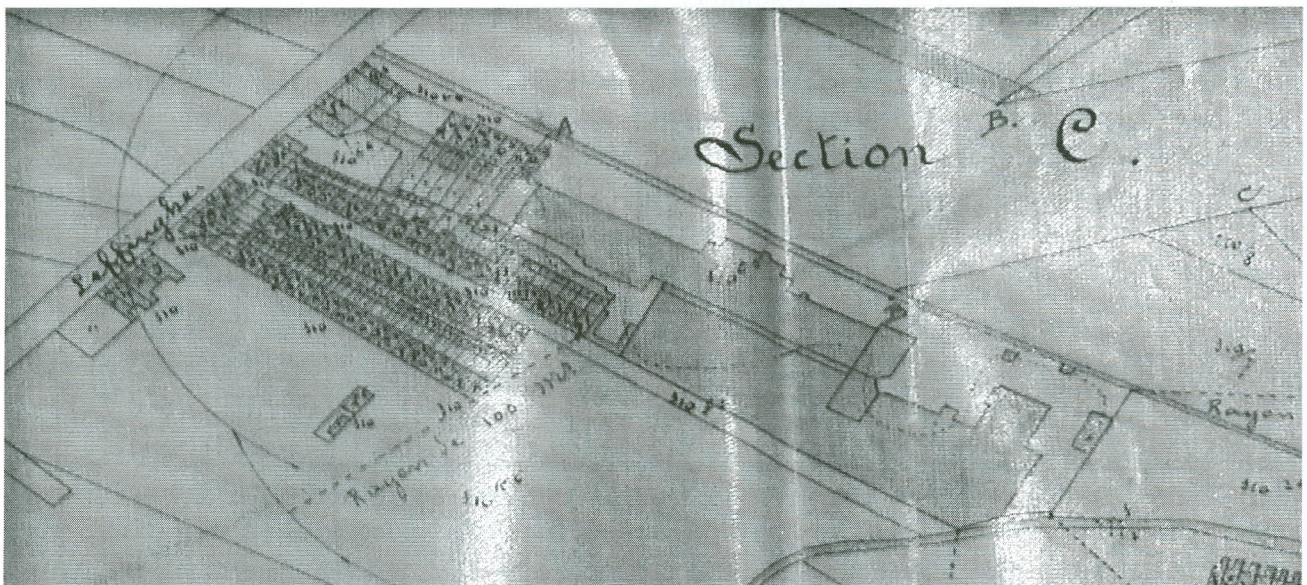
Verder is er een correctie te melden. Op het einde werd P.Coenen vermeld, terwijl het Pieter Caenen moest zijn, schooldirecteur in het Stedelijk Onderwijs in Oostende. Hij was het die reeds in 1938 opperde dat dergelijke bedrijven liefst buiten de stadskern hoefden te opereren, iets wat nu de logica zelf is, maar toen helemaal niet.

Ook is er een kopij van een "action de capital" doorgestuurd, waarvan de afbeelding hiernaast.. Het dateert van oktober 1944 en was één van de 16 duizend aandelen die gestart waren in 1901.

Het startkapitaal bedroeg 2 miljoen Belgische frank (niet weinig voor die tijd), met in totaal 2000 gewone aandelen van 500 frank en 1000 aandelen van 1000 frank. Het is wel vooral de "Compagnie Anversoise d' Entreprises Coloniales et Industrielles" die met 700 aandelen van 1.000 Frank aanvankelijk de grootste aandeelhouder was in die tijd.Het "Capital social" bedroeg in 1944 6.4 miljoen Frank.

Uiteindelijk ook nog iets meer informatie over de omgeving en meer bepaald de woningen die op een later tijdstip gedegradeerd werden tot "krotwoningen". Zoals in het vorig artikel vermeld was de familie Kesteloot daar de onbetwistbare alleenheerser. Leon Kesteloor-Pamphile De Sutter hadden er maar eventjes meer dan 50 woningen als eigendom, Irma, Leontine en Elodie Kesteloot hadden er samen 35 en Oscar Kesteloot had er een zevental. Dus op basis van onderstaand plan en kadastrale legger had de familie bijna de totaliteit van de ruimte in de onmiddellijke omgeving van de fabriek in bezit en verhuurde deze woningen aan de werklieden van de fabriek.

Hoe dan ook, de fabriek heeft jarenlang borg gestaan voor grote tewerkstelling in de regio. Soms waren hele families er bedrijvig zoals de getuigenis van mevrouw Leemans:

Haar grootvader werkte er samen met twee zonen als loodgieter voor de blikjes fabricatie, haar grootmoeder als kuisvrouw in de burelen. De vrouw van de oudste zoon was er ook bedrijvig evenals de broer van haar grootvader ! De grootouders woonden samen met 10 kinderen in de

“impasse de l’esprot 5” (later 6) van 1907 tot 1930 in een minuscuul huisje . Ook de broer van haar grootvader werkte in de fabriek. En zo zullen er heel veel gelijkaardige toestanden zijn geweest op en rond die fameuze “Sprotgang”

Tenslotte, uiteraard bekommerd om ons erfgoed en geschiedenis, zijn alle bijkomende getuigenissen nog altijd zeer welkom. Enkel op die wijze krijgt de geschiedenis zijn echtheid voor de volgende generaties..

ERRATA

In de afgelopen jaren (vanaf 2009 tot heden) werden er bij het opmaken van het tijdschrift, wat de vermelding van de **jaargang** betreft, verschillende fouten gemaakt.

Hierbij de verbeteringen.

2008: is de 37^e jaargang.

2009: - is de 38^e jaargang en dit staat vermeld op het tijdschrift van januari t.e.m. juni

- de tijdschriften van september t.e.m. december vermelden 37^e jaargang. Wat **fout** is.

2010: - 39^e jaargang vermeld op januari-nummer. Is juist.

- de tijdschriften van februari t.e.m. december vermelden 38^e jaargang! Wat **fout** is.

2011: het januari-nummer vermeldt 39^e jaargang waar het inderdaad 40^e jaargang moet zijn.

Met mijn excuses!

De hoofdredacteur